

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
6. maj 2024

Forfatter:
ENJ/ENJ

NOTAT

TILLÆG TIL NØDFORSYNINGSTARIFMETODE FOR IKKE-BESKYTTEDE KUNDER: SAMFUNDSKRITISK FORBRUG OG BIOGASLOMMER

1. Indledning

Energinet skal i henhold til § 36a, stk. 1, og § 40, stk. 1, nr. 1, i lovbekendtgørelse nr. 1100 af 16. august 2023 om gasforsyning med senere ændringer (herefter gasforsyningsloven), og bekendtgørelse nr. 822 af 27. juni 2014 om regler for anmeldelse af priser og betingelser mv. for naturgasforsyning, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, anmelde sine metoder for priser, betingelser og vilkår mv. for adgang til transmissionssystemet til Forsyningstilsynet.

Energinet anmeldte den 3. januar 2022 tarifmetoden for det danske gastransmissionssystem dvs. både nødforsyningstarif og transmissionstarif, som Forsyningstilsynet kun delvist godkendte ved afgørelsen af 12. maj 2022. Årsagen var, at Energistyrelsen i forbindelse med opdateringen af nødforsyningsplanen (herefter kaldet nødplanen) den 10. marts 2022 havde indført samfundskritisk forbrug blandt ikke-beskyttede kunder, hvilket ikke var afspejlet i nødtarifmetoden for de ikke-beskyttede kunder. Energinet sendte på den baggrund et tillæg til nødtarifmetoden vedr. en ex post beregningsmetode i endelig høring den 4. juli 2022. Forsyningstilsynet godkendte metoden den 30. september 2022¹. Metoden er tidsbegrænset til den 30. september 2024. Energinet skal således anmelde et nyt tillæg til nødtarifmetoden, for så vidt angår ikke-beskyttede kunder.

Energistyrelsen har den 4. september 2023 opdateret nødplanen². Det er Energinets vurdering, at elementet omkring samfundskritisk forbrug skal genanmeldes som tillæg til nødforsyningstarifmetoden for ikke-beskyttede kunder jf. ovenfor. Derudover skal forsyning af ikke-beskyttede kunder i biogaslommer indføres som tillæg til nødforsyningstarifmetoden, for så vidt angår ikke-beskyttede kunder.

Denne anmeldelse vedrører således Energinets nødforsyningstarif for de ikke-beskyttede kunder og er et tillæg til gældende nødforsyningstarifmetode.

¹ Link til Forsyningstilsynets metodegodkendelse: Godkendelse af ex post metode for nødforsyningstariffen for ikke-beskyttede gaskunder (forsyningstilsynet.dk)

² Link til Energistyrelsens nødplan: dk_noedforsyningsplan_gas_2023.pdf (ens.dk)

Nærværende tillæg til nødforsyningstarifmetoden indeholder samme ex post beregningsmetode, som er godkendt af Forsyningstilsynet den 30. september 2022 vedr. samfundskritisk forbrug (dvs. Energistyrelsens vurdering og prioritering af ikke-beskyttede gaskunders gasforbrug i en krisesituation). Denne beregningsmetode udvides med denne anmeldelse til også at vedrøre forsyning af ikke-beskyttede kunder i biogaslommer (dvs. områder af gassystemet, hvor der er biometanoverskud, og hvor den overskydende biometan ikke kan transporteres op på transmissionsnettet).

Tillægget til nødforsyningstarifmetoden for de ikke-beskyttede kunder skal træde i kraft den 1. oktober 2024.

Metoden/Final consultation document har været i høring i perioden 29. februar 2024 til 29. april 2024 i henhold til Kommissionens forordning nr. 2017/460 af 16. marts 2017 om fastsættelse af en netregel for harmoniserede transmissionstarifstrukturer for gas³ (herefter NC TAR), artikel 26 og 27. Energinet har efter høringsfristens udløb den 29. april 2024 præciseret metoden og har derfor forlænget den endelige høring fra den 6. maj 2024 til den 6. juni 2024.

Høringen er lavet på baggrund af denne danske metodeanmeldelse samt en ikke-bindende engelsk oversættelse af dokumentet.

Det er Energinets vurdering, at der bl.a. som følge af, at Forsyningstilsynets godkendelser af Energinets nødforsyningstarifmetoder er tidsbegrænsede, er behov for at udarbejde en ny og samlet nødforsyningstarifmetode. Energinet forventer på nuværende tidspunkt, at en ny nødforsyningstarifmetode sendes i høring i sommeren 2025.

Energinet anmoder ligesom ved det nugældende, godkendte tillæg til nødforsyningstarifmetoden om Forsyningstilsynets godkendelse. Det er Energinets vurdering, at metoden fortsat er i overensstemmelse med NC TAR, art. 4, stk. 4.

Såfremt Forsyningstilsynet mod forventning måtte komme frem til, at det anmeldte tillæg til nødforsyningstarifmetoden ikke længere er i overensstemmelse med NC TAR, art. 4, stk. 4, anmoder Energinet om en nærmere begrundelse herfor samt om, at Forsyningstilsynet godkender, at metoden for så vidt angår nødtariffen, som Forsyningstilsynet godkendte ved afgørelse af den 31. maj 2019 videreføres. Energinet vil i dette tilfælde meddele Energistyrelsen, at Energinet ikke operationelt kan understøtte nødplanen, for så vidt angår elementer i relation til samfundskritisk forbrug og biogaslommer.

2. Baggrund

2.1 Baggrunden for den gældende nødforsyningstarifmetode

Energistyrelsen har det overordnede ansvar for løbende at vurdere gasforsyningsituationen i Danmark. Som en del af denne forpligtelse udarbejdes der i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1938 af den 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningsikkerheden⁴ (herefter forsyningsikkerhedsforordningen) bl.a. en nødplan. Energistyrelsen har herudover i henhold til forsyningsikkerhedsforordningen fastlagt, hvilke gaskunder der er beskyttede, og hvilke gaskunder der ikke er sikret forsyning med gas i en situation, hvor der ikke er gas nok til hele det danske marked. Energistyrelsen har i den forbindelse

³ KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/460 af 16. marts 2017 om fastsættelse af en netregel for harmoniserede transmissionstarifstrukturer for gas

⁴ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningsikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010

delegeret en række opgaver i relation til nødforsyning – bl.a. indkøb af nødlager og fyldningskrav – til Energinet. Energinet opkræver på den baggrund en betaling for denne opgavevaretagelse gennem tariffene.

Energinet anmeldte den 3. januar 2022 tarifmetoden for det danske gastransmissionssystem dvs. både nødforsyningstarif og transmissionstarif gældende fra 1. oktober 2022. Nødforsyningstariffen var en videreførelse af den hidtil gældende nødforsyningstarif.

I februar 2022 og dermed under Forsyningstilsynets sagsbehandling af den samlede tarifmetode vurderede Energistyrelsen, at der grundet gasforsyningssituationen var behov for at ændre nødplanen. Det betød, at der den 10. marts 2022 blev offentliggjort en ændret nødplan. Ændringen indebar, at der blandt ikke-beskyttede kunder skelnes mellem kunder med samfundskritisk og ikke-samfundskritisk forbrug.

Forsyningstilsynet godkendte ved afgørelse af den 12. maj 2022 delvist Energinets tarifmetode. Den anmeldte nødforsyningstarif for de ikke-beskyttede kunder blev ikke godkendt. Baggrunden var den ovenfor beskrevne ændring af nødplanen, der potentielt kan ændre fordelingen af gasforbrug til de ikke-beskyttede kunder i tilfælde af en nødforsyningssituation.

Forsyningstilsynet fandt ved afgørelsen, at den anmeldte nødforsyningstarifmetode for de ikke-beskyttede kunder ikke var i overensstemmelse med NC TAR, artikel 4, stk. 4. Forsyningstilsynet fandt endvidere ikke grundlag for at konkludere, at opkrævningen af ensartede nødforsyningstariffer for de ikke-beskyttede kunder var i overensstemmelse med kravet om, at ikke-transmissionstariffer skal afspejle omkostningerne, jf. NC TAR, artikel 4, stk. 4, litra a. Tilsynet fandt desuden, at det ikke kunne udelukkes, at tariffen for nødforsyning af ikke-beskyttede kunder – på grund af prioriteringen blandt disse kunder – ikke i alle tilfælde ville afspejle omkostningerne forbundet med at levere nødforsyningstjeneste til de enkelte kunder. I forlængelse heraf fandt tilsynet, at den anmeldte metode heller ikke var i overensstemmelse med kravet om, at ikke-transmissionstariffer skal opkræves hos dem, der nyder godt af tjenesten med henblik på at minimere krydssubsidiering mellem netbrugerne, jf. NC TAR, artikel 4, stk. 4, litra b. Samlet set lagde Forsyningstilsynet i afgørelsen om delvis godkendelse af Energinets tarifmodel op til ikke at godkende nødforsyningstariffen for de ikke-beskyttede kunder.

I medfør af den ændrede nødplan af den 10. marts 2022 blev de ikke-beskyttede kunder som beskrevet kategoriseret som havende enten samfundskritisk eller ikke-samfundskritisk forbrug. Endvidere blev kunder med samfundskritisk forbrug prioriteret. Det bemærkes, at denne prioritering foretages af Energistyrelsen med inddragelse af de sektoransvarlige myndigheder.

Det er Energinets forståelse, at Forsyningstilsynet vurderer, at metoden for nødforsyningstariffen skal afspejle denne skelnen.

Energinet sendte på den baggrund et tillæg til nødtarifmetoden vedr. en ex post beregningsmetode i endelig høring den 4. juli 2022. Forsyningstilsynet indhentede som en del af den i NC TAR beskrevne proces en udtalelse fra ACER. ACER udtalte i den forbindelse bl.a.:

“The Agency concludes, after having completed the analysis of the consultation document pursuant to Article 27(2) of the NC TAR, that the proposed non-transmission tariffs are compliant with the principle of non-discrimination, objectivity and with the requirement to be charged to the beneficiaries. The

Agency concludes that the compliance with the requirement on cost-reflectivity is achieved to the extent possible, considering the higher priority to maintain the confidentiality on the priority rules applicable to non-protected consumers. The Agency finds this approach compliant with the NC TAR.”

Forsyningstilsynet godkendte metoden den 30. september 2022. Af afgørelsen fremgår bl.a. følgende:

”Forsyningstilsynet bemærker, at der under tarifperioder, hvor der ikke erklæres en nødforsyningshændelse, dog ikke er en reel forskel i levering af den tjeneste, som nødforsyningstariffen dækker, idet instrumenter som nødgas og fyldningsrestriktioner ikke er taget i brug i denne periode.

Energinets tillæg til metode vil sikre, at der ved en reel levering af nødforsyning sker en ex post omfordeling af nødforsyningstariffen, som i rimeligt omfang tager højde for den relativt tildelte forsyning af gas i en nødsituation. Det betyder, at ikke-beskyttede gaskunder, som ikke prioriteres, efterfølgende kompenseres af Energinet, da de enten får tildelt lavere eller intet gasforbrug under en nødforsyningshændelse.

Forsyningstilsynet finder, at tillægget herved vil sikre, at omkostningerne forbundet med levering af tjenesten for den pågældende tarifperiode er afspejlet i tariffen, hvilket vil være i overensstemmelse med NC TAR artikel 4, stk. 4, litra a.

Forsyningstilsynet finder endvidere, at ex post omfordelingen vil sikre, at de samlede omkostninger opkræves i mere direkte grad hos den enkelte kunde, som nyder godt af den relativt tildelte gasmængde. Forsyningstilsynet vurderer, at dette bidrager til at minimere krydssubsidieringen i mellem netbrugne, hvilket også er i overensstemmelse med NC TAR artikel 4, stk. 4, litra b.

Forsyningstilsynet finder, at denne mere direkte afspejling af omkostninger opvejer en eventuel sandsynlighed for at blive opkrævet en nødforsyningstarif, som i nogle perioder ikke direkte afspejler den risikoprofil, man tilbydes.”

Da metoden er tidsbegrænset til den 30. september 2024, skal Energinet således anmelde et nyt tillæg til nødtarifmetoden, for så vidt angår ikke-beskyttede kunder.

2.2 Baggrunden for den nu fremsendte nødforsyningstarifmetode

Energistyrelsen har den 4. september 2023 opdateret nødplanen og har i den forbindelse videreført elementet om samfundskritisk forbrug. Henset til at Energinets nugældende tillæg til nødforsyningstariffen vedr. samfundskritisk forbrug udløber den 30. september 2024, er det Energinets vurdering, at elementet omkring samfundskritisk forbrug skal genanmeldes som tillæg til nødforsyningstarifmetoden for ikke-beskyttede kunder.

Følgende fremgår af nødplanen, for så vidt angår samfundskritisk forbrug:

”Samfundskritisk gasforbrug hos ikke-beskyttede gaskunder: Forbrug af gas blandt ikke-beskyttede gaskunder, der vurderes som kritisk ud fra et sam-

fundsmæssigt perspektiv, og hvor en afbrydelse vil påvirke det danske samfund på en vidtrækkende og uacceptabel måde. Samfundskritisk gasforbrug blandt ikke-beskyttede gaskunder vurderes ud fra på forhånd fastsatte kriterier, der vedrører liv og sundhed, fødevarerforsyning, dyrevelfærd, miljø m.v. Energistyrelsen har offentliggjort kriterierne på styrelsens hjemmeside (www.ens.dk). Samfundskritisk gasforbrug opgøres pr. forbrugssted.”

[...]

”Opdelingen af ikke-beskyttede gaskunder med henholdsvis et samfundskritisk forbrug og et ikke-samfundskritisk forbrug sker ud fra en vurdering af konsekvenserne ved nedlukning af produktionen som følge af manglende gasforsyning. Kriterierne til vurdering af, om en ikke-beskyttet gaskundes produktion eller dele af produktionen og dermed gasforbruget er samfundskritisk, er følgende:

1. Liv og sundhed
2. Fødevarerforsyning
3. Dyrevelfærd
4. Miljø
5. Øvrige samfundsmæssige konsekvenser, herunder samfundsøkonomiske konsekvenser
6. Ejendom
7. Privatøkonomiske konsekvenser for den enkelte virksomhed ved manglende gasforsyning.

Kriterierne er prioriteret således, at 1) tillægges mest værdi og 7) tillægges mindst værdi. Prioriteringen gennemføres administrativt af Energistyrelsen med inddragelse af andre relevante sektormyndigheder. Prioriteringen foretages årligt, når listen over ikke-beskyttede gaskunder foreligger. Energistyrelsen informerer hver enkelt ikke-beskyttet gaskunde om vedkommende gaskundes gasforbrug er blevet kategoriseret som enten samfundskritisk eller om vedkommende gaskundes gasforbrug ikke er blevet kategoriseret som samfundskritisk.

Som konsekvens af kriterierne er det ikke nødvendigvis hele gasforbruget hos en ikke-beskyttet gaskunde, der kan karakteriseres som samfundskritisk.

De gaskunder, der har et samfundskritisk gasforbrug, bliver rangeret indbyrdes på en prioriteret liste. Denne liste offentliggøres ikke, hvilket beror på sikkerhedshensyn. Det samfundskritiske ikke-beskyttede gasforbrug dækkes efter listens prioriterede rækkefølge. Er der ikke overskydende gas til at dække det kritiske forbrug hos alle gaskunder på den prioriterede liste, vil gaskunderne blive forsynet efter prioritet.

Derefter tildeles øvrige gasmængder til alle ikke-beskyttede kunder jf. 2.8.10.

En ikke-beskyttet gaskunde med et samfundskritisk gasforbrug kan ikke være sikker på at få dækket sit gasforbrug i Emergency, og er stadig ikke-beskyttet. En ikke-beskyttet gaskunde med et samfundskritisk gasforbrug kan ikke aftage

gas fra gassystemet, hvis forsyningen af beskyttede gaskunder som fx mindre erhverv, husholdninger og hospitaler kompromitteres.”

Et andet element, der også fremgår af nødplanen, er forsyning i biogaslommer. Det er Energinets vurdering, at forsyning af ikke-beskyttede kunder i biogaslommer skal anmeldes som et tillæg til nødforsyningstarifmetoden, for så vidt angår ikke-beskyttede kunder.

Følgende fremgår af nødplanen vedr. biogaslommer:

”Der kan gøres undtagelse fra prioriteringsmodellen:

1. Hvis produktionen af biogas i en del af distributionssystemet er højere end de gasmængder, der distribueres til beskyttede og ikke-beskyttede gaskunder i henhold til prioriteringsmodellen, og
2. Hvis overskuddet af biogas i den bestemte del af distributionssystemet ikke fuldt ud kan tilbageføres til transmissionssystemet.

Er begge disse betingelser opfyldt, er det muligt helt eller delvist at forsyne de ikke-beskyttede gaskunder, der er beliggende i disse områder med mere gas for at undgå, at produceret biogas ikke bliver brugt, og i værste fald skal flares for at opretholde balancen i gassystemet. Principperne i prioriteringsmodellen anvendes dog stadig i fordelingen af gasmængder til ikke-beskyttede gaskunder, idet der tages højde for behovet for at balancere produktionen af biogas og gasforbruget i den pågældende del af distributionssystemet.”

Øvrige elementer i Energistyrelsens nødplan vurderes enten allerede indeholdt i nødforsyningstarifmetoden eller vurderes ikke muligt at få en metodegodkendelse for og dermed heller ikke muligt for Energinet at håndtere operationelt. Konkret vurderer Energinet, at elementet om flytning af gasforbrug mellem ikke-beskyttede kunder i samme koncern er indeholdt i gældende nødforsyningstarifmetode. Det skyldes, at det ikke vedrører omfordeling af gasforbrug mellem kunder, men alene vedrører et tilvalg om at flytte forbrug mellem ikke-beskyttede kunder inden for samme koncern. For så vidt angår elementerne i nødplanen om virksomhedskritisk forbrug, fravigelse af den trinvis model og forsyning af Sverige i en nødforsyningssituation, er det Energinets vurdering, at dette ikke vil være muligt at få en godkendt metode for. Energinet kan således ikke operationelt håndtere disse elementer af nødplanen af den 4. september 2023.

Nedenstående afsnit beskriver tillægget til nødforsyningstarifmetoden, der vedrører samfundskritisk forbrug og biogaslommer.

3. Beskrivelse af tillæg til metode

Der har i Danmark aldrig været en nødforsyningssituation, hvor afbrud af ikke-beskyttede kunder har været nødvendigt. Dette også på trods af de seneste års forsyningskrise. Udgangspunktet for metoden er derfor, at alle ikke-beskyttede kunder betaler samme tarif, dvs. den ikke-beskyttede tarif.

For at håndtere en krisesituation, hvor nogle ikke-beskyttede kunder får tildelt gas som følge af samfundskritisk forbrug eller som følge af deres placering i en biogaslomme genanmelder Energinet hermed tillægget til nødforsyningstarifmetoden, som Forsyningstilsynet godkendte

den 30. september 2022 (ex post beregningsmetoden)⁵ og udvider med denne anmeldelse samtidig tillægget til også at omfatte forsyning af ikke-beskyttede kunder i biogaslommer. Det skyldes, at det i en krisesituation ligeledes er vanskeligt at forudsige, hvor der evt. vil være biogas, som ikke er transporteret op i transmissionssystemet, og som potentielt derfor kan komme nogle af de ikke-beskyttede kunder, der er beliggende i disse områder, til gode.

Tillægget til nødforsyningstarifmetoden skal forsøge at imødekomme potentiel diskrimination blandt de ikke-beskyttede kunder som følge af tildeling af forbrug til ikke-beskyttede kunder i biogaslommer og ikke-beskyttede kunder med samfundskritisk forbrug i en nødforsyningssituation.

Metoden har således til formål at håndtere en situation, hvor det er andre kriterier end pro rata fordeling, der følger af den til enhver tid gældende nødplan om fordeling af eventuelt overskydende forbrug i en nødsituation, dvs. metoden håndterer:

- 1) En situation, hvor en delmængde af de ikke-beskyttede kunder får mulighed for at forbruge gas som følge af deres placering i en biogaslomme og/eller
- 2) En situation, hvor ikke-beskyttede kunder kategoriseret som havende samfundskritisk forbrug får tildelt en forbrugsmulighed.

Følgende elementer anmeldes derfor i tillæg til den allerede anmeldte og godkendte nødforsyningstarifmetode inklusive tillæg.

- Efter hver tarifperiode vil Energinet, i tilfælde af en nødforsyningshændelse (erklæring af Emergency) i den pågældende periode, vurdere behovet for en evt. ex-post-opkrævning fra ikke-beskyttede kunder, som måtte have fået tildelt gasforbrug og have et faktisk gasforbrug⁶ i en gasforsyningskrise på baggrund af følgende elementer:
 - Det relative forbrug: Dvs. hvilket forbrug har den pågældende ikke-beskyttede kunde fået tildelt og forbrugt relativt til de andre ikke-beskyttede kunder.
 - Det tidsmæssige aspekt: Dvs. over hvor lang en tidsperiode har den pågældende ikke-beskyttede kunde fået tildelt og forbrugt relativt mere gas.

På baggrund af ovenstående foretager Energinet en vurdering af, hvad omfanget af tildelt og faktisk forbrug har været set i forhold til den øvrige gruppe af ikke-beskyttede kunder, således at det sikres, at der er proportionalitet mellem hvor stort et gasforbrug visse ikke-beskyttede kunder måtte have haft i forhold til de øvrige ikke-beskyttede kunder.

Såfremt der er tale om en gasmængde af en vis betydning, vil den betaling, der opkræves ex-post omfordeles til gruppen af de ikke-beskyttede kunder. Dette sker således, at de ikke-beskyttede kunder kompenseres afhængig af deres relative gasforbrug i en gasforsyningskrise.

Hos de ikke-beskyttede kunder, der har fået tildelt og forbrugt gas, opkræves en tarif, der svarer til gennemsnittet mellem den tarif, de beskyttede kunder betaler (den høje) og den tarif, de

⁵ Der er enkelte steder foretaget præciseringer. For eksempel fremgik det af tillægget til nødforsyningstarifmetoden, der blev anmeldt i 2022 (ex post metoden), at opkrævningen sker for gasforbrug, der tildeles. Det er i nærværende metodeanmeldelse præciseret, at opkrævningen sker ud fra tildelt og faktisk forbrug af de tildelte mængder.

⁶ Det faktiske gasforbrug kan ikke være større end det tildelte gasforbrug.

ikke-beskyttede kunder betaler (den lave). Opkrævningen sker for gasforbrug, der tildeles og forbruges ud over pro-rata. Det vurderes, at et gennemsnit mellem den høje og den lave nødforsyningstarif vil være et rimeligt tarifniveau at opkræve, og som på rimelig vis afspejler den øgede beskyttelse en ikke-beskyttet kunde har fået i den pågældende periode.

For en god ordens skyld skal det bemærkes, at den foreslåede metode fortsat ikke har betydning for elementerne i den allerede godkendte del af tarifmetoden ved Forsyningstilsynets afgørelse af 12. maj 2022.

For at illustrere, hvordan en ex-post-opkrævning fra ikke-beskyttede kunder, der får tildelt forbrug og har forbrugt gas, vil fungere i praksis, fremgår nedenfor et eksempel. Eksemplet tager udgangspunkt i den gældende nødplan af den 4. september 2023 og fordeling af forbrug i biogaslommer og samfundskritisk forbrug.

3.1 Eksempel ved anvendelse af ex-post-opkrævning

Der vil være forskellige scenarier for forsyning af ikke-beskyttede kunder i en nødforsyningssituation. Det lægges til grund, at det tildelte forbrug også anvendes. Tre yderscenarier er:

- 1) En ikke-beskyttet kunde, der har samfundskritisk forbrug, får tildelt gasforbrug mens ingen andre ikke-beskyttede kunder får tildelt gasforbrug.
- 2) En gruppe af ikke-beskyttede kunder i en biogaslomme får tildelt gasforbrug, mens ingen andre ikke-beskyttede kunder får tildelt gasforbrug.
- 3) Alle ikke-beskyttede kunder får tildelt forholdsmæssigt lige meget gas ved først at tildele forbrug i biogaslommer, herefter at tildele samfundskritiske forbrug og endelig at tildele gasmængder pro rata.

I scenarie 1 og 2 vil der blandt ikke-beskyttede kunder være forskel på, hvordan de ikke-beskyttede kunder er stillet. I scenarie 3 stilles alle ikke-beskyttede kunder forholdsmæssigt ens. Mellem disse tre yderscenarier er der en række scenarier, hvor der vil være forskel på, hvordan de ikke-beskyttede kunder er stillet.

Dertil kommer, at ovenstående scenarier kan kombineres. I en nødforsyningssituation kan der være perioder, hvor der kun er gas nok til forsyning af en delmængde af de ikke-beskyttede kunder, mens der i andre perioder vil være nok gas til forsyning af alle ikke-beskyttede kunder.

For at illustrere hvordan en ex-post allokeringen kan foregå i praksis, betragtes et eksempel, hvor alle ikke-beskyttede kunder der har samfundskritisk forbrug får dækket deres samfundskritiske forbrug, enten gennem placeringen i en biogaslomme eller ved tildeling fra det øvrige net. Ikke-beskyttede kunder, der ikke har samfundskritisk forbrug, får tildelt en gasmængde pro-rata.

I eksemplet forudsættes det, at alt beskyttet forbrug forsynes med gas, samt at alle ikke-beskyttede forbrugere, uanset om disse har samfundskritisk forbrug eller ej, forsynes i 72 timer efter erklæring af Emergency. Eksemplerne tager således udgangspunkt i, hvad der sker efter 72 timers forsyning af de ikke-beskyttede kunder.

Det forudsættes, at nødforsyningstariffen betales pr. enhed tildelt og forbrugt gas. Der skelnes mellem en høj og en lav nødforsyningstarif. Den lave nødforsyningstarif er den tarif, de ikke-beskyttede kunder betaler. Den høje nødforsyningstarif er den, de beskyttede kunder betaler.

Der opkræves en tarif, der svarer til gennemsnittet mellem den høje og den lave nødforsyningstarif for gasmængder, der tildeles ud over pro-rata. Det antages at den ikke-beskyttede kundes forbrug svarer til den tildelte mængde.

Der er 6 ikke-beskyttede kunder, som er kategoriseret som følger, jf. tabel 1 og med følgende forbrug.

Der tildeles 50 enheder gas til ikke-beskyttede kunder. 30 enheder fordeles til kunder med samfundskritisk forbrug. 5 enheder tildeles i biogaslomme uden at dække samfundskritisk forbrug. 15 enheder er tilbage til pro rata tildeling.

Tabel 1. Eksempel

Kunde	Forbrug i alt pr. måned (inkl. samfundskritisk forbrug)	Samfundskritisk forbrug pr. måned	Tildelt forbrug pga. placering i biogaslomme pr. måned	Tildelt samfundskritisk forbrug udover placering i biogaslomme pr. måned	Pro rata tildeling pr. måned	Forklaring
Kunde 1	20	10	5	5	0	Da 50 pct. af forbruget i forvejen er dækket ved samfundskritisk forbrug (både gennem placering i biogaslomme og ved tildelt yderligere forbrug), tildeles ikke yderligere mængder pro rata.
Kunde 2	10	5	10	0	0	Da 100 pct. af forbruget i forvejen er dækket ved placering i biogaslomme, tildeles ikke yderligere mængder pro rata.
Kunde 3	20	10	0	10	0	Da 50 pct. af forbruget i forvejen er dækket ved

						samfundskritisk forbrug, tildeles ikke yderligere mængder pro rata.
Kunde 4	25	5	0	5	5	20 pct. af forbruget er i forvejen dækket ved tildelt samfundskritisk forbrug. Der tildeles derfor 5 enheder pro rata, således at 40 pct. af forbruget i alt er dækket.
Kunde 5	20	0	0	0	8	Får tildelt 8 enhed pro rata svarende til 40 pct. af forbruget.
Kunde 6	5	0	0	0	2	Får tildelt 2 enhed pro rata svarende til 40 pct. af forbruget.
Total	100	30	15	20	15	

Da kunde 1, 2 og 3 får dækket sit samfundskritiske forbrug, og da denne dækning er højere end gastildelingen ved pro rata (som i eksemplet er 40 pct.), får kunde 1, 2 og 3 ikke tildelt yderligere mængder. Kunde 4 får dækket sit samfundskritiske forbrug, men da der er 15 enheder tilbage til pro rata tildeling, og kunderne skal stilles forholdsmæssigt ens, tildeles kunde 4 også et forbrug pro rata. Kunde 5 og 6 har ikke et samfundskritisk forbrug og er ikke placeret i en biogaslomme, så de tildeles kun et forbrug pro rata.

Det antages, at kunde 1, 2, 3, 4, 5 og 6 får tildelt og har et faktisk forbrug i hhv. biogaslomme, af samfundskritisk forbrug og pro rata i 1 ud af 12 måneder.

Betaling kunde 1:

Kunde 1 skal i 11 måneder betale en lav nødforsyningstarif og skal i 1 måned betale et gennemsnit af den høje og den lave nødforsyningstarif, for det forbrug, som denne har fået tildelt og forbrugt udover kunde 4, 5 og 6.

Betaling kunde 2:

Kunde 2 skal i 11 måneder betale en lav nødforsyningstarif og skal i 1 måned betale et gennemsnit af den høje og den lave nødforsyningstarif, for det forbrug, som denne har fået tildelt og forbrugt udover kunde 4, 5 og 6.

Betaling kunde 3:

Kunde 3 skal i 11 måneder betale en lav nødforsyningstarif og skal i 1 måned betale et gennemsnit af den høje og den lave nødforsyningstarif, for det forbrug, som denne har fået tildelt og forbrugt udover kunde 4, 5 og 6.

Omfordeling til kunde 1, 3, 4, 5 og 6

Den betaling, der opkræves ex-post af kunde 1, 2 og 3 omfordeles til kunde 1, 3, 4, 5 og 6. Kunde 1 og 3 skal dog kompenseres forholdsmæssigt mindre end kunde 4, 5 og 6, da disse to kunder har fået tildelt og forbrugt forholdsmæssigt mere end kunde 4, 5 og 6.

4. Vurdering

Energinet har ovenfor beskrevet et tillæg til den anmeldte metode af den 3. januar 2022 med henblik på at denne justering kan træde i kraft den 1. oktober 2024.

Det er Energinets vurdering, at det vil være mest rimeligt, at ikke-beskyttede kunder som udgangspunkt betaler den samme tarif, dvs. den ikke-beskyttede tarif. Dette skyldes, at der aldrig har været en nødforsyningssituation, hvor afbrud af ikke-beskyttede kunder, har været nødvendigt, dette også på trods af de seneste års forsyningskrise.

Energinet har tidligere gjort det klart, at det er vurderingen fra Energinets side, at nødforsyningstariffen for de ikke-beskyttede kunder i sagens natur – uanset om der er en pro rata model eller en prioriteringsmodel eller lignende – hviler på omstændigheder, der er så usikre, at de ikke er egnede til at ligge til grund for en underopdeling af de ikke-beskyttede kunder ex-ante.

For så vidt angår samfundskritisk forbrug, er det således fortsat Energinets vurdering, at en sådan differentierings- og specificeringsgrad forudsætter, at der er tale om en statisk situation, hvor det er offentligt kendt, hvilke ikke-beskyttede kunder, der står på den samfundskritiske liste, hvilken mængde af den ikke-beskyttede kundes samlede forbrug der er prioriteret, den interne prioritering mellem de ikke-beskyttede kunder, og at listen vil gælde for en længere periode. Det er ikke tilfældet. Listen er ikke offentligt kendt, foranderlig og vil under alle omstændigheder kun komme i spil i en nødforsyningssituation og vil i den forbindelse tage udgangspunkt i den prioritering, der samlet set tjener samfundet bedst på det givne tidspunkt. Energinet anerkender desuden fuldt ud de sikkerhedsmæssige overvejelser i forhold til borgere og virksomheder, som ligger bag, at listen for samfundskritisk forbrug ikke må være offentligt kendt. Det vil ikke være muligt at operationalisere listen i en tarif- og afregningsmodel, uden at dette hensyn kompromitteres.

Tilsvarende er det Energinets vurdering, at det heller ikke vil være muligt med en ex-ante underopdeling af de ikke beskyttede kunder for så vidt angår tildeling af forbrug i biogaslommer. Biogaslommer er tilsvarende ikke en statisk situation. Ændringer i biogasproduktion og etablering af tilbageførelsesanlæg er begge forhold, der påvirker forbrugsmulighederne i biogaslommer. Vurderingen af mulighederne for håndtering af biogaslommer hviler således i høj grad på tilsvarende uforudsigelige omstændigheder.

Der er i nødplanen taget højde for, at såfremt der i en nødforsyningssituation efter forsyningen af ikke-beskyttede kunder i biogaslommer og forsyning af samfundskritisk forbrug fortsat er gas til pro-rata fordeling mellem alle ikke-beskyttede kunder, så fratrækkes allerede tildelte prioriterede mængder fra de pågældende ikke-beskyttede kunders pro-rata tildeling.

Det er således ikke muligt på forhånd at forudsige, hvordan en nødforsyningssituation vil udspille sig i praksis, herunder varigheden af en nødforsyningssituation og hvor meget gas, der vil være til rådighed. Der kan være situationer, hvor der er gas nok til alle ikke-beskyttede kunder. I andre situationer vil der kun være gas nok til nogle ikke-beskyttede kunder, og endeligt kan der være situationer, hvor alle ikke-beskyttede kunder afbrydes efter varslingsfristen er udløbet. Hertil kommer, at den praktiske håndtering af fordeling af forbrug blandt ikke-beskyttede kunder vil kunne blive påvirket af en politisk prioritering af tildelingen af gas, som de seneste ændringer i nødplanen er et udtryk for. Denne del har Energinet ikke indflydelse på, men har alene til opgave at udføre opgaver relateret hertil i praksis.

Der kan således ikke ex-ante tilvejebringes dokumentation, som i tilstrækkelig grad er egnet til at ligge til grund for en eventuel differentiering mellem de ikke-beskyttede kunder.

Det er endvidere fortsat Energinets vurdering, at det ikke bør være afgørende for Forsyningstilsynets vurdering, om betalingen kan henføres direkte til de kunder, som måske får gas i en nødsituation. Det bemærkes hertil, at det efter Energinets vurdering som beskrevet er meget vanskeligt at forudsige, hvad sandsynligheden vil være for at få tildelt gas i en krisesituation og på den baggrund evt. at differentiere tariffen på kundeniveau eller som yderligere undergruppe. Det vil være en meget usikker og omkostningstung metode, som ikke står mål med, hvad man evt. vil kunne opnå. Det er derfor Energinets vurdering, at et sådant forsøg på en yderligere differentiering ikke vil være proportional.

I stedet bør det tillægges vægt, at den anmeldte metode på nuværende tidspunkt er den bedst egnede metode, som samlet set indebærer den højest mulige grad af omkostningsægtighed og den lavest mulige grad af krydssubsidiering vedrørende et fremtidigt scenarie som ikke kan forudsiges. Det må endvidere være sagligt generelt at lægge vægt på en proportionalitetsbetragtning ved vurderingen af en tarifmodels lovlighed, således at man undgår en metode, som er vanskelig at administrere i praksis med tilsvarende øgede ressourcer. Vurderingen af nødforsyningstariffen for de ikke-beskyttede kunder må endvidere hvile på en grundlæggende antagelse om, at tildelingen af evt. overskydende gas i den konkrete nødsituation vil ske på et sagligt grundlag ud fra en vurdering af, hvad der samlet set tjener samfundet bedst.

Energinet har på baggrund af Forsyningstilsynets afgørelse af 12. maj 2022 samt som opfølgning på den nuværende tidsbegrænsede metode og Energistyrelsens opdatering af nødplanen den 4. september 2023 udarbejdet ovenstående tillæg til metoden for tariffen for de ikke-beskyttede kunder. Det er Energinets vurdering, at den anmeldte ex-post justering tager højde for, at de ikke-beskyttede kunder kan tildeles forskellige forbrugsmuligheder i en nødforsyningssituation – afhængig af om de f.eks. er kategoriseret som havende samfundskristisk forbrug og/eller er placeret i en biogaslomme. Det er videre Energinets vurdering, at denne metode vil føre til, at ikke-beskyttede kunder betaler en tarif, der på bedste vis afspejler omkostningerne forbundet med at levere nødforsyningstjenesten til den enkelte kunde, samt at omkostningerne i videst mulige omfang opkræves hos de kunder, der nyder godt af det tildelte forbrug og dermed er i overensstemmelse med NC TAR, art. 4, stk. 4.

Energinet bemærker i forlængelse heraf, at såfremt Forsyningstilsynet mod forventning måtte komme frem til, at det anmeldte tillæg til nødforsyningstarifmetoden ikke længere er i overensstemmelse med NC TAR, art. 4, stk. 4, anmoder Energinet om en begrundelse herfor samt om, at Forsyningstilsynet godkender, at metoden for så vidt angår nødtariffen, som Forsyningstilsynet godkendte ved afgørelse af den 31. maj 2019 videreføres. Energinet vil i dette tilfælde

meddele Energistyrelsen, at Energinet ikke operationelt kan understøtte nødplanen, for så vidt angår elementer i relation til samfundskritisk forbrug og biogaslommer.

5. Retsgrundlag

Gasforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 1100 af 16. august 2023 om gasforsyning med senere ændringer)

"[...]

§ 36 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet samt LNG-faciliteter fastsættes af transmissions-, distributions- og LNG-selskaber efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

Stk. 2. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer.

"[...]"

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/460 af 16. marts 2017 om fastsættelse af en netregel for harmoniserede transmissionstarifstrukturer for gas (TAR NC)

"[...]

Artikel 4

Transmissions- og ikke-transmissionstjenester og -tariffer

1. En given tjeneste anses for at være en transmissionstjeneste, hvis begge de følgende kriterier er opfyldt:

- a) omkostningerne ved tjenesten er forårsaget af omkostningsfaktorerne i form af både teknisk eller forventet kontraktuel kapacitet og afstand
- b) omkostningerne ved tjenesten er relateret til investeringen i og driften af den infrastruktur, som er en del af det regulerede aktivgrundlag for levering af transmissionstjenester.

Hvis et af de kriterier, der er anført i litra a) og b), ikke er opfyldt, kan en given tjeneste anses for at være enten en transmissions- eller en ikke-transmissionstjeneste afhængigt af resultaterne af den periodiske høring af transmissionssystemoperatøren(-erne) eller den nationale reguleringsmyndighed og beslutningen truffet af den nationale reguleringsmyndighed, jf. artikel 26 og 27.

2. Transmissionstarifferne kan fastsættes på en måde, så der tages hensyn til betingelserne for uafbrydelige kapacitetsprodukter.

3. Transmissionstjenesteindtægter skal opkræves som kapacitetsbaserede transmissionstariffer.

Som en undtagelse, og med forbehold af den nationale reguleringsmyndigheds godkendelse, kan en del af transmissionstjenesteindtægterne kun opkræves som følgende produktbaserede transmissionstariffer, som fastsættes hver for sig:

- a) et gasstrømbaseret gebyr, som skal opfylde alle følgende kriterier:
 - i) det opkræves med henblik på at dække de omkostninger, som primært skyldes gasstrømmængden
 - ii) det beregnes på grundlag af forventede eller historiske gasstrømme, eller begge dele, og fastsættes på en sådan måde, at det er det samme i alle entrypunkter, og det samme i alle exitpunkter
 - iii) det udtrykkes i penge eller naturalier
- b) et supplerende gebyr for opkrævede indtægter, som skal opfylde alle følgende kriterier:
 - i) det opkræves med henblik på at administrere under- og overindtægter
 - ii) det beregnes på grundlag af forventede eller historiske gasstrømme eller begge dele
 - iii) det anvendes i andre punkter end sammenkoblingspunkter
 - iv) det anvendes, efter at den nationale reguleringsmyndighed har foretaget en vurdering af, hvorvidt det afspejler omkostningerne, og dets indvirkning på krydssubsidiering mellem sammenkoblingspunkter og andre punkter end sammenkoblingspunkter.

4. Ikke-transmissionstjenesteindtægter opkræves som ikke-transmissionstariffer, som gælder for en given ikke-transmissionstjeneste. Sådanne tariffer skal:

- a) afspejle omkostningerne og være ikke-diskriminerende, objektive og gennemskuelige
- b) opkræves hos dem, der nyder godt af en given ikke-transmissionstjeneste, med henblik på at minimere krydssubsidiering mellem netbrugere i eller uden for en medlemsstat eller begge dele.

Hvis en given ikke-transmissionstjeneste ifølge den nationale reguleringsmyndighed er til gavn for alle netbrugere, opkræves omkostningerne for en sådan tjeneste hos alle netbrugere.

6. Bilag 1

Bilaget indeholder information i henhold til NC TAR, artikel 26 stk. 1, litra c) nr. ii)

Nødtariffen er i henhold til Forsyningstilsynets afgørelse af den 12. maj 2022 kategoriseret som en såkaldt ikke-transmissionstarif.

Nødtariffen fastsættes i overensstemmelse med NC TAR, artikel 4, stk. 4, og opkræves direkte af indenlandske slutbrugere. Ikke-beskyttede kunder betaler mindre end beskyttede kunder, da de i tilfælde af en nødforsyningssituation kan afbrydes med et varsel på 72 timer. De beskyttede kunder er sikret forsyning i 30 dage i en nødforsyningssituation. Opkrævningen for nødforsyning sker via distributions- eller bygasselskaberne.

Nødtariffen beregnes til at dække omkostningerne til indkøbet af nødforsyningsredskaber. Fastsættelsen af nødtariffer skal understøtte principperne i NC TAR, artikel 4, stk. 4, a) om at afspejle omkostninger, være ikke-diskriminerende, objektive og gennemskuelige. Omkostningsallokeringen er kun relevant for de indenlandske forbrugere, og fordelingen på beskyttede/ikke-beskyttede kunder skal understøtte bestemmelserne i artikel 4, stk. 4, b).

Energistyrelsen er den kompetente myndighed for forsyningssikkerhed. Energistyrelsen fastsætter derfor typer og andele af beskyttede og ikke-beskyttede kunder i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningssikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010⁷ (herefter forsyningssikkerhedsforordningen) og bekendtgørelse nr. 1349 af 27. november 2023 om varetagelse af gasforsyningssikkerheden⁸.

Energistyrelsen fastsætter endvidere det overordnede behov for nødforsyning, herunder den overordnede risikovurdering, og dermed kriterierne for Energinets dimensionering af nødforsyningsværktøjer.

Nødforsyningsværktøjerne består af nødlager⁹ og fyldningskrav¹⁰. Derudover køber Energinet også understøttende volumen, nødudtræk og fysisk understøttelse af fyldningskrav, som skal sikre, at gaslagrene kan levere det nødvendige udtræk på et forsyningskritisk tidspunkt.

6.1 Tarifmetoden for ikke-transmissionstjenester

Nærværende anmeldelse vedrører Energinets nødforsyningstarif for de ikke-beskyttede kunder og er et tillæg til gældende nødforsyningstarifmetode, som Forsyningstilsynet godkendte ved afgørelse af den 12. maj 2022.

Anmeldelsen fremgår af hoveddokumentet, hvortil dette er et bilag.

6.2 Andelen af den tilladte eller tilstræbte indtægt, som forventes at komme fra sådanne tariffer

Af tabel 2 nedenfor fremgår de realiserede omkostninger til nødforsyningsværktøjer for 2024, mens de forventede omkostninger for 2025-2028 tilsvarende er angivet.

⁷ [Forordning - 2017/1938 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁸ [Gasforsyningsloven \(retsinformation.dk\)](#)

⁹ Energinet ejer selv 1.700 GWh nødlager, men køber årligt gaslagerkapacitet ved Gas Storage Denmark A/S til nødgassen.

¹⁰ Gas som kommercielle markedsaktører mod betaling til Energinet forpligter sig til at have liggende på lager i den kolde del af sæsonen og forpligter sig til at sælge til Energinet Systemansvar, hvis der er brug for gassen i en situation med Emergency.

De forventede omkostninger til nødforsyning er fastsat med udgangspunkt i nødforsyningsbehovet for gasåret 2023/2024 korrigeret for faldende forbrug, jf. analyseforudsætninger 2022 og øget biogasproduktion, jf. analyseforudsætninger 2022. Enhedsprisen for nødforsyning er fastsat med udgangspunkt i enhedsprisen for 2023.

I de forventede omkostninger for 2025-2028 er der ikke indregnet akkumuleret over-/underdækning, idet forventning til denne endnu ikke er fastlagt.

Tarifferne fastlægges ud fra den forudsætning, at indtægterne skal svare til de forventede omkostninger inkl. over-/underdækning.

Table 2: Samlede nødforsyningsomkostninger og nødtarif

År	2024	2025	2026	2027	2028
Nødforsyningsomkostninger (mDKK)	76,8	84,5	79,4	75,4	71,4
Akk. over-/underdækning (mDKK)	-25,0	-	-	-	-
Samlede indregnede omkostninger (mDKK)	51,8	84,5	79,4	75,4	71,4
Forventet mængde/dansk forbrug (GWh)	21.000	16.883	15.982	14.711	13.181
Gennemsnitlig tarif (DKK/kWh) ¹¹	0,00247	0,00501	0,00497	0,00513	0,00542
Fordeling beskyttede/ikke-beskyttede	Omk.for- deling	Mængde- fordeling			
Beskyttede	85%	71%			
Ikke-beskyttede	15%	29%			
Tariffer (DKK/kWh)	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28
Beskyttede	0,00295	0,00599	0,00595	0,00614	0,00649
Ikke-beskyttede	0,00128	0,00259	0,00257	0,00265	0,00280
Gn.snit tarif ved ex-post allokering¹²	0,00211	0,00429	0,00426	0,00439	0,00464

6.3 Måden, hvorpå den tilhørende indtægt fra ikke-transmissionstjenester afstemmes, jf. artikel 17, stk. 3

Det følger af § 13 i lovekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023 om Energinet, at Energinets overskud ifølge de i § 12, stk. 1 og 3, omtalte regnskaber for virksomhedens elforsynings- og gasrelaterede aktiviteter kan tilbageføres til de respektive forbrugergrupper som dividende eller anvendes til konsolidering.

Nødforsyningstariffen udgør et selvstændigt regnskabssegment, der er adskilt fra transporttariffernes regnskaber.

Konstaterede differencer mellem den faktisk opnåede indtægt og omkostninger til nødforsyning (over-/underdækning) afvikles som udgangspunkt ved indregning i det efterfølgende års tariffer.

¹¹ Gennemsnitlig nødtarif, dvs. de samlede indregnede omkostninger divideret med forventet dansk forbrug.

¹² Gennemsnit af den beskyttede og ikke-beskyttede tarif.

6.4 De vejledende ikke-transmissionstariffer for ikke-transmissionstjenester, der leveres til netbrugerne

Af tabel 2 fremgår de gældende tariffer for gasåret 2023/2024 for hhv. beskyttede og ikke-beskyttede kunder.

På baggrund af forventede omkostninger til nødforsyning, forventninger til fremtidigt dansk forbrug samt antagelse om fordelingen mellem beskyttede- og ikke-beskyttede kunder, har Energinet estimeret nødtarifferne for hhv. beskyttede og ikke-beskyttede kunder for gasårene 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 og 2027/2028, jf. tabel 2.

De estimerede tariffer er beregnet med udgangspunkt i samme mængdefordelinger mellem beskyttede og ikke-beskyttede kunder som for 2023/2024. Det vil sige, at der er anvendt en mængdefordeling på 71%/29% til hhv. beskyttede/ikke-beskyttede.

Af tabel 2 fremgår også en gennemsnitstarif, som anvendes i tilfælde af en nødforsyningssituation, hvor ikke-beskyttede kunder med samfundskritisk forbrug og/eller placering i en biogas-lomme får tildelt et forbrug, jf. denne metodeanmeldelse.